

Bildande av Kokärrets naturreservat i Katrineholms kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken att nedan angivna inskränkningar och intrång ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Kokärret
Naturvårdsregister ID	2041971
Natura 2000-område	Kokärret (SE0220327)
Kommun	Katrineholm
Församling/socken	Floda/Floda
Lägesbeskrivning	Området ligger ca 7 km norr om Bie, 11 km öster om Äsköping
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng
Kulturgeografisk region	Mellanbygden
Vattenförekomst	Åtorpsån (WA51930640)
Areal	31,5 ha, varav land 31,5 ha 12,7 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Del av Banninge 4:5 (privat)
Nyttjanderätter/servitut	Inga kända, se även fastighetsutredning, bilaga 4. Jakträtt finns.
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara områdets biologiska mångfald samt att vårda och bevara områdets värdefulla naturmiljöer i form av öppen och skogbevuxen myr, sumpskog och barrnaturskog. Områdets våtmarker och sumpskogar ska fortsatt ha en opåverkad hydrologi och ett fuktigt och stabilt lokalklimat.

Syftet ska nås genom att våtmarken och sumpskogarna, liksom en omgivande skyddszon skyddas från hydrologiska ingrepp samt undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Större delen av området lämnas orört för att utvecklas genom intern dynamik. På den öppna myren kan skötselåtgärder som röjning och slåtter utföras för att hindra igenväxning. I skogsmarken utförs vid behov viss frihuggning av boträd och potentiella boträd för rovfåglar. Vid angrepp från granbarkborre eller annan allvarlig skadegörare ska lämpliga åtgärder vidtas för att bevara områdets kontinuitetsberoende naturvärden eller skyddszonens funktion.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet, liksom behovet av att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

A Inskränkningar enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och förordningar är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
4. anordna upplag,
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dämna eller bedriva torvtäkt,
6. avverka träd eller buskar,
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
8. framföra motordrivet fordon,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
10. kalka eller gödsla mark eller vatten,

Ovanstående inskränkning A8 ska inte utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med fyrhjuling eller motsvarande.

2023-12-11

511-589-2023

Ovanstående inskränkning A8 ska heller inte utgöra hinder för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. En sådan insats ska omgående anmälas till Länsstyrelsen i Södermanlands län.

B Intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken angående vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt är förpliktade att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Naturvårdande skötsel i form av slåtter, röjning av träd och buskar samt frihuggning av boträd eller potentiella boträd för rovfåglar.
4. Begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av nyangripna granar och rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet.
5. Bekämpning av för området invasiva främmande arter.
6. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Upplysningar

Beslutet kan överklagas, se bilaga 5.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

Beslutet kungörs i ortstidning.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Större delen av området är ett Natura 2000-område och därför gäller tillståndsplikt för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

För att skydda miljön och samhället mot utbredningen och skadorna av invasiva främmande arter finns bestämmelser i EU:s förordning (1143/2014) kring förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Enligt den är det förbjudet att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar av de arter som finns upptagna på den så kallade unionsförteckningen över invasiva främmande arter. Reservatsförvaltaren ansvarar för att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter i naturreservatet om det blir aktuellt. Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i

2023-12-11

511-589-2023

den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag (dnr 511-8527-2023) beslutat om föreskrifter avseende rätten att färdas och vistas i reservatet samt ordningen i övrigt. I föreskrifterna anges följande:

1 § Utöver vad som gäller enligt andra författningar och beslut är det i Kokärrets naturreservat förbjudet att

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar,
2. plocka, samla in eller gräva upp växter, mossor, svampar eller lavar,
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
4. fanga och insamla ryggradslösa djur på ett sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs, eller så att den lokala populationen påverkas negativt,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen.

Det är med undantag från första stycket inte förbjudet att för eget behov plocka bär, matsvamp eller blommor.

Länsstyrelsen får om det finns särskilda skäl meddela dispens från förbud enligt första stycket.

2 § I Kokärrets naturreservat är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet eller tävlingar.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2024.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Kokärret är ett tidigare betat kärr av mjukmattstyp, opåverkat av dikningar och torvtäkt. Större delen har karaktären av ett fattigkärr, men viss kalkpåverkan syns i mindre delar, främst i norr. Våtmarken har en viktig funktion för djurlivet och området hyser ett känsligt fågelliv.

Kokärret har både öppna och skogbevuxna delar. De öppna delarna har ett glest trädskikt av lågvuxen tall. Mjukmattorna har en mycket väl utbildad vegetation med inslag av stråstarr, myggblomster, vitag, snip och mängder av kallgräs. Söder om den öppna myren tar en skogbevuxen mosse vid, svagt välvd och klädd med ett något tätare tallbestånd. Den skogbevuxna myren i Kokärrets norra delar går successivt över i en gammal blandsumpskog. I väster står grandominerad sumpskog på översilad mark, här har den mycket sällsynta arten hållav hittats. Strax innan den norra gränsen till reservatet rinner en bäck genom området.

2023-12-11

511-589-2023

En långsträckt udde i myren och ett par fastmarksöar bevuxna med gammal, talldominerad barrnaturskog utgör också en del av myrmosaiken. Dessa är utpekade som nyckelbiotoper och objekt med naturvärden i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

I naturreservatet ingår även en skyddszon av produktiv skog, utanför naturreservatet tar brukad skog vid.

Naturreservatet har begränsade värden för friluftslivet, då myrmarken är så sank att stora delar är mycket svåråtkomliga för mänskliga besökare. Området ligger även avsides och vägarna fram till naturreservatet är stängda för motortrafik.

Bevarande av områdets värden

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av Natura 2000-området Kokärret med de ingående naturtyperna Taiga (9010), Öppna mossar och kärr (7140) och Skogbevuxen myr (91D0), samt av gammal barrnaturskog och sumpskog. Värdefulla strukturer knutna till dessa naturtyper innefattar en ostörd hydrologi, öppna mosseytor, en hög och jämn luftfuktighet, gamla träd, vidkroniga träd och död ved, vilka gynnar bland annat fuktkrävande kryptogamer och fågellivet.

För att naturvärdena långsiktigt ska bevaras krävs att värdekärnan och dess skyddszon undantas från dikning, torvtäkt, skogsbruk och andra exploateringar. Området lämnas till stor del till att utvecklas genom intern dynamik. För att de öppna myrbiotoperna inte ska växa igen kan återkommande röjning och slåtter utföras vid behov.

I skogsmarken kan punktinsatser som frihuggningar av boträd och potentiella boträd för rovfåglar göras. Träd som nyangrips av granbarkborre, eller annan skadegörare som hotar områdets kontinuitetsberoende värden, ska åtgärdas genom t ex fällning och helbarkning. Även färska vindfällen av gran barkas. I områden där granen hunnit dö är de döda träden värdefulla element som kommer att gynna bland annat vedsvampar, hackspettar och insekter.

För att skyddszonen av produktiv skog ska upprätthålla sin funktion som skydd mot negativa förändringar av värdekärnans naturvärden, så som det fuktiga och stabila lokalklimatet som är en förutsättning för många av områdets skyddsvärda arter, behöver även dessa skogsbestånd värnas, däribland genom att förhindra och begränsa angrepp från granbarkborre eller andra allvarliga skadegörare. I skyddszonen gynnas löv och tall genom återkommande röjningar.

I naturreservatet planeras inga anordningar för friluftslivet utöver uppsättning av en informationsskylt, eventuella besökare hänvisas till att utforska området utefter eget intresse.

Kokärret ingår i Myrskyddsplan för Sverige och naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv. Naturreservatet bidrar till den gröna infrastrukturen i länet av områden som är värdefulla för den biologiska mångfalden knutna till våtmarker.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreservat.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Kokärrets höga naturvärden finns beskrivna i länets naturvårdsprogram från 1991, där det ingår i objekt nr. 83-20, *Myrlandskap norr om Bie* (klass III, högt värde) samt 83-20A *Kokärret* (klass II, mycket högt värde). Kokärret uppmärksammades även i samband med våtmarksinventeringen 1993 och är där klassat i den högsta naturvärdesklassen (klass 1, mycket högt naturvärde), främst på grund av dess ostördhet. Under Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering år 2005 registrerades tre nyckelbiotoper och två objekt med naturvärden i området.

Regeringen beslutade 2000-07-06 att Kokärret ska ingå i EU-nätverket Natura 2000 på grund av de höga naturvärdena. Länsstyrelsen fastställde 2007 en bevarandeplan för området som uppdaterades 2016. Kokärret ingår sedan 2007 i den reviderade Myrskyddsplanen för Sverige.

Reservatsbildningen

I samband med framtagande av bevarandeplanen för Natura 2000-området Kokärret togs kontakt med markägaren under mitten av 2000-talet. Länsstyrelsen och markägaren kom därefter överens om att inleda en reservatsbildningsprocess. Förslag till avgränsning av reservatet upprättades och under 2009 startade värderings- och förhandlingsprocessen. Det blivande reservatets gränser mättes även in av Lantmäteriet under 2009. År 2011 undertecknade parterna en överenskommelse om intrångsersättning som då utbetalades till markägaren för det intrång som reservatsbestämmelserna kom att innebära.

Remiss och omarbetning

Ett förslag till beslut om bildande av naturreservatet Kokärret, kombinerat med bevarandeplan för Natura 2000-området Kokärret, sändes den 5 november 2014 på remiss till sakägare och andra berörda (dnr 511-5215-2011). Följande synpunkter inkom:

2023-12-11

511-589-2023

- Markägaren inkom med synpunkter kopplade till hanteringen av eventuella granbarkborreangrepp inom reservatet. Markägaren påtalade även att nyttjanderätten för vägen fram till området för Länsstyrelsens skötsel och tillsyn av reservatet blivit felaktig, samt att det fanns felaktigheter i ett annat naturreservat inom markägarens markinnehav, Fjellskäfte naturreservat.
- Naturvårdsverket såg positivt på Länsstyrelsens förslag och det bidrag till uppfyllande av miljökvalitetsmålen som bildandet av Kokärrets naturreservat skulle innebära. Naturvårdsverket tillstyrkte Länsstyrelsens förslag till skötselplan som skulle ersätta den tidigare bevarandeplanen. Naturvårdsverket lämnade ett antal synpunkter och förslag för att få en tydligare koppling mellan de krav på beskrivningar och bevarandesyfte som finns enligt § 17 förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. i och med att skötselplanen var tänkt att ersätta bevarandeplanen.
- Katrineholms kommun, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsens kulturmiljöenhet hade ingenting att erinra mot förslaget.

Länsstyrelsen har sedan remissutskicket 2014 avvaktat med reservatsbildning vid Kokärret. Under tiden har Naturvårdsverket beslutat om en ny vägledning till Länsstyrelserna om hantering av granbarkborrar i skyddade områden den 9 oktober 2020, Naturvårdsverkets diarienummer NV-00099-20, vilket har möjliggjort för Länsstyrelsen att arbeta in hantering av granbarkborreangrepp i förslaget. Sedan remissutskicket 2014 har Länsstyrelsen även arbetat med uppdatering av bevarandeplanerna för länets Natura 2000-områden, och en uppdaterad bevarandeplan för Kokärret fastställdes 2016-12-21, varför Länsstyrelsens förslag om Kokärrets naturreservat inte längre är ett kombinerat reservatsbeslut och bevarandeplan.

Länsstyrelsen har i samförstånd med markägaren uppdaterat förslaget till beslut och skötselplan för Kokärrets naturreservat under 2023. Formuleringar som kopplade till bevarandeplanens delar har tagits bort och vissa stycken har därför behövt omformuleras. I samråd med markägaren har förslag till beslut och skötselplan även omarbetats något. Föreskriften B3 om naturvårdande skötsel har kompletterats med möjligheten för förvaltaren att utföra slåtter, föreskriften B4 om hantering av granbarkborreangrepp har lagts till enligt Naturvårdsverkets senaste vägledning. Tillägg har även gjorts av föreskriften B5 om bekämpning av invasiva främmande arter för att bevara områdets biologiska mångfald. Naturreservatet har delats in i fler skötselområden än i förslaget från 2014, detta för att tydliggöra att de olika delområdena har olika bevarandemål och skötselbehov. Länsstyrelsen och markägaren har även återupptagit frågan om att rätta felaktigheterna i nyttjanderätten för vägen fram till området. Länsstyrelsen har under 2022-2023 även arbetat med en revidering av Fjellskäfte naturreservat i samförstånd med markägaren, och de felaktigheter som markägaren påtalat har rättats.

Remiss av uppdaterat förslag

Länsstyrelsens uppdaterade förslag till beslut om Kokärrets naturreservat sändes den 11 september 2023 ut på en ny remiss till sakägare och andra berörda. Sex yttranden har kommit in till Länsstyrelsen.

Innan förslaget till beslut åter sändes på remiss genomfördes ett nytt samråd med Naturvårdsverket via DOS – länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma handläggarstöd för samråd enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och Länsstyrelsens bemötande

- Stefan Möller, kontaktperson för jaktlaget vid Kokärret har meddelat att det är bra att det kommer till stånd en skötselplan för området, med kommentaren att den borde ha kommit tidigare eftersom det finns angrepp från granbarkborre i området.
- Skogsstyrelsen ser positivt på ett långsiktigt skydd av naturreservatet Kokärret.
- Katrineholms kommun har ingenting att erinra mot förslaget.
- Sörmlands Orienteringsförbund meddelar att de inte berörs av förslaget.
- Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.
- Havs- och vattenmyndigheten (HaV) avstår från att yttra sig.

Beslutande

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Beatrice Ask med naturreservatshandläggare Amanda Lidén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johanna Sandwall, chefsjurist Christian Finnerman, avdelningschef Erik Hjortsberg, tillförordnad enhetschef Inger-Marie Wohlfarth, länsjurist Maria Pettersson samt naturvårdshandläggare Markus Forsberg deltagit.

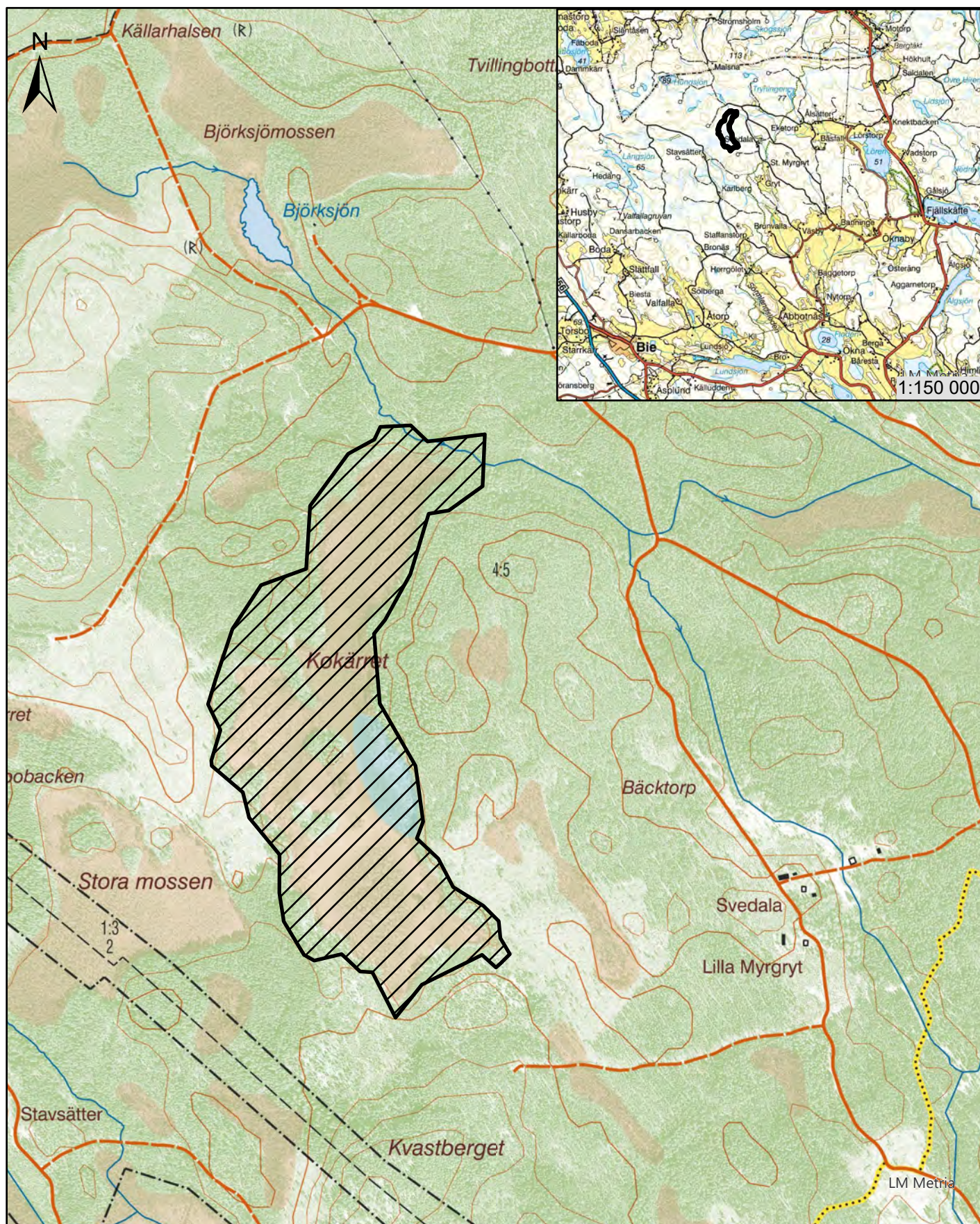
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Hantering av personuppgifter

Information finns på <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/om-lansstyrelsen-i-sodermanland/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan med bilagor
3. Inmätningsskarta från Lantmäteriet (finns ej med i webversion)
4. Fastighetsutredning (finns ej med i webversion)
5. Överklagningshänvisning

Naturreservat

0 125 250 500 m

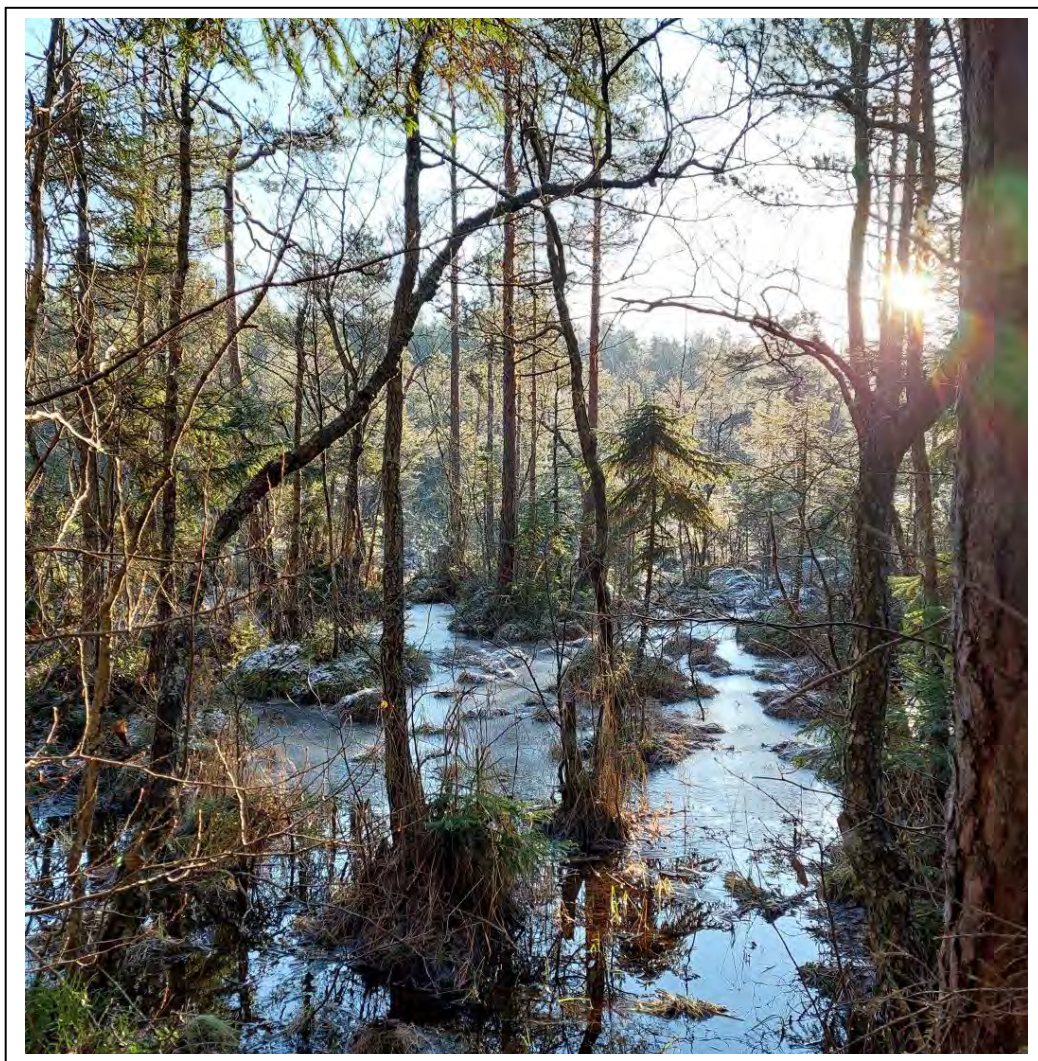
Skala: 1:10 000 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Amanda Lidén

010-223 40 00

Skötselplan för Kokärrets naturreservat

Kokärrets norra delar. Foto: Amanda Lidén

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Kokärrets naturreservat består till större delen av ett fattigkärr med öppna och skogbevuxna delar, som övergår i sumpskogar. En svagt välvd mossedel, bevuxen med ett något tätare tallbestånd, odon och skvattram, ingår också. En långsträckt udde och ett par fastmarksöar med gammal barrnatskog utgör en del av myrmosaikens. Kärrret är opåverkat av dikningar och torvtäkt. Runtom kärrret ingår en skyddszon i naturreservatet.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Tallskog (utanför våtmark)	Ca 3,0
- Granskog (utanför våtmark)	Ca 3,4 ha
- Barrblandskog (utanför våtmark)	Ca 2,3 ha
- Lövblandad barrskog (utanför våtmark)	Ca 0,4 ha
- Triviallövskog (utanför våtmark)	Ca 0,6 ha
- Temporärt ej skog (utanför våtmark)	Ca 0,7 ha
- Tallskog (på våtmark)	Ca 5,3 ha
- Granskog (på våtmark)	Ca 0,9 ha
- Barrblandskog (på våtmark)	Ca 0,1 ha
- Lövblandad barrskog (på våtmark)	Ca 5,1 ha
- Triviallövskog (på våtmark)	Ca 1,8 ha
- Öppen våtmark	Ca 8,0 ha

TOTALT 31,6 ha

Natura 2000-naturtyper

- **Västlig taiga (9010)
- Öppen myr (7140)
- Skogbevuxen myr (91D0)

Prioriterade bevarandevärden

- <i>Naturtyper</i>	- Öppen myr, skogbevuxen myr, barnnatskog, sumpskog
- <i>Strukturer (landskapselement)</i>	- Ostörd hydrologi, fuktigt och stabilt lokalklimat, öppna mosseator, rikkärspartier, gamla träd, vidkroniga träd, död ved
- <i>Växt- och djursamhällen</i>	- Fåglar, kryptogamer, kärlväxter
- <i>Arter</i>	- Hållav

* Klasser och arealer enligt NMD (Nationella Marktäckedata)

**Prioriterad naturtyp – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU

Naturgeografiska förhållanden

Delavrinningsområdet där Kokärret ingår är höglänt beläget och några bergspartier når närmare 100 meter över havet, kärret ligger ca 70 meter över havet. Berggrunden i området utgörs av sedimentgnejser och våtmarken omges i närområdet av tämligen flacka skogsklädda moränmarker.

Historisk och nuvarande markanvändning

Under äldre stenåldern var det omgivande landskapet ett skärgårdslandskap och vid Björksjön strax norr om kärret har en stenåldersboplats hittats. Kärret har tidigare ingått i utmarkerna till Banninge frälsehemman som åtminstone från 1600-talet tillhört Fjellskäfte. Området har troligen ingått i de vidsträckta utmarksbetena, även om det idag är svårt att föreställa sig att kor kunde göra annat än att gå ner sig i det mycket blöta kärret. På häradskartan från förra sekelskiftet kan man se att området även då var till större delen barrskogsklätt med något lövinslag i de sydöstra delarna, se figur 1.

Figur 1. Utdrag ur häradsekonomska kartan från sekelskiftet 1800/1900. Naturreservatets gränser är markerade med svart linje.

Biologiska bevarandevärden

Kokärret utgörs av ett välutbildat mjukmattekärr med öppna och skogbevuxna partier. Större delen har karaktären av fattigkärr, även om rikare kalkpåverkade delar finns, främst i norr. En långsträckt udde och ett par fastmarksöar med barrnaturskog utgör en del av myrmosaikens.

Över stora delar av kärrytan bildar lågvuxna tallar ett glest buskskikt. I fältskiktet finner man rikligt med kallgräs, dystarr och trådstarr. Här finns även stor- och rundsileshår samt rikligt med myggblomster. I bottenkiktet finns sotvitmossa och krattvitmossa, samt källvitmossa, knoppvitmossa och röd glansvitmossa. De senare indikerar viss kalkpåverkan i delar av området, vilket även bekräftas av Skogsstyrelsens nyckelbiotopinventering, i vilken kalk-

och källkrävande arter som rödgul trumpetsvamp, rankstarr och skogshakmossa påträffades på flera ställen i norra halvan av området.

Våtmarken har en viktig funktion för djurlivet och fiskgjuse och trana häckar sannolikt i området. Den påtagliga vildmarkskaraktären förstärks av det faktum att myrmarken är så sank att stora delar är mycket svåråtkomliga för mänskliga besökare. Kärret är opåverkat av dikningar och torvtäkt.

Höga skogliga värden finns på fastmarksöarna och i sumpskogarna som kantar myren i väster och norr. Sumpskogarna är utpekade nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt sedan Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Bland annat har den mycket sällsynta arten hållav hittats här.

Runt myren och sumpskogarna ingår en skyddszon i naturreservatet som syftar till att skydda värdekärnan mot negativa förändringar, till exempel avseende lokalklimatet.

Det finns ett antal intressanta arter i området, se tabell 1. Exempelvis förekommer svart taggsvamp och motaggsvamp, båda klassade som "nära hotade" i rödlistan. Svart taggsvamp bildar mykorrhiza med huvudsakligen gran i ört- och mossrik barrskog, gärna på kalkrik, lätt störd mark, exempelvis utmed stigar. Motaggsvamp bildar mykorrhiza med tall i huvudsakligen äldre tallskog. Hållaven växer också i området, en gröngrå art med små hål på ovansidan, klassad som "sårbar" i rödlistan. Arten förekommer främst på klibbal i sumpskog och klibbalkärr, samt på mossiga, skuggiga klippor. Igenväxning är ett hot mot hållaven eftersom växtplatserna både behöver ha hög luftfuktighet och ett ljusöppet läge. På många av de ca 300 kvarvarande lokalerna i mellersta och södra Sverige förekommer den bara på ett enda träd varför risken är stor att arten försvinner av slumpfaktorer.

Stora delar av naturreservatet ingår i Natura 2000-området Kokärret med de utpekade naturtyperna Öppen myr (7140), Skogbevuxen myr (91D0) och Taiga (9010).

Kokärret har bedömts till klass 1, mycket högt naturvärde, i våtmarksinventeringen (VMI) och omfattas av länets naturvårdsprogram. Kokärret ingår i Myrskyddsplan för Sverige.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter, Natura 2000 arter samt ett urval av fridlysta arter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt Länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020., SLU, Uppsala. NT = nära hotad, VU = sårbar, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, E = Ekologisk ståndortsindikator enligt Skogsstyrelsen. F = fridlysta arter, N2000 = art som listats i EU:s Art- och habitatdirektiv, bilaga 2 eller i Fågeldirektivets bilaga 1.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/ S/E//fridlyst
Kärlväxter		
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	F
Myggblomster	<i>Hammarbya paludosa</i>	F
Rankstarr	<i>Carex elongata</i>	E
Mossor		
Skogshakmossa	<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	S
Vedtrappmossa	<i>Crossocalyx hellerianus</i>	NT
Lavar		
Hållav	<i>Menegazzia terebrata</i>	VU
Kattfotslav	<i>Felipes leucopellaeus</i>	S

Fåglar		
Fiskgjuse	<i>Pandion haliaetus</i>	N2000
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	N2000
Trana	<i>Grus grus</i>	N2000
Svampar		
Dofttaggsvamp	<i>Hydnellum suaveolens</i>	NT
Dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	S
Granriskä	<i>Lactarius zonarioides</i>	S
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT
Rödgul trumpetssvamp	<i>Craterellus lutescens</i>	S
Svavelriskä	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT
Tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT
Insekter		
Bronshjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S
Vågbandad barkbock	<i>Semanotus undatus</i>	S
Granbarkgnagare	<i>Microbregma emarginata</i>	S

Hydrologiska värden

Kokärrens våtmarksområde är skyddsvärt med dess ostörda hydrologi och välutbildad kärrtyp såsom mjukmattekärr med hög grad av representativitet.

Värden för friluftsliv

Området är av begränsad betydelse för friluftslivet. Naturreservatet är ett fint myrmosaikområde och det går att följa olika djurstigar runt myren, men det ligger avses och är svårtillgängligt då skogsbilvägarna i området är stängda för motorfordonstrafik.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Det övergripande målet med områdets skötsel är att bevara våtmarkens värden genom röjningar och slåtter om området riskerar att växa igen, frihuggningar av boträd och potentiella boträd för rovfåglar samt genom att värna om kantskogens funktion som skyddszon för våtmarkens värden.

Generella riktlinjer och åtgärder

Åtgärdsprogram för hotade arter

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med reservatsbeslutet.

Natura 2000

Delar av naturreservatet är även ett Natura 2000-område med särskilt utpekade naturtyper. För detaljer om naturtyperna och dess särskilda bevarandemål och utbredning hänvisas till bevarandeplanen för Natura 2000-området Kokärret (SE0220327).

Granbarkborre

Naturreseptatet är drabbat av granbarkborreangrepp. För att värna de kontinuitetsberoende värdena knutna till gran, eller skyddszonens funktion, ska åtgärder för att begränsa pågående angrepp från granbarkborre utföras. Vid sådana åtgärder måste granbarkborrens livscykel beaktas och åtgärderna måste sättas in i rätt tidpunkt för att få en bekämpande effekt.

Åtgärder enligt nuvarande kunskapsläge omfattar utplacering av feromonfällor, bevakning efter svärmningar av nya angrepp från granbarkborre på levande gran och färsk granvindfällan, fällning och barkning av nyangripna granar och barkning av granvindfällan. Fällda träd ska lämnas kvar i naturreseptatet.

Nyangripna träd och färsk vindfällan av gran ska barkas till minst 90% i granbarkborrens larvstadium. Barken på alla sidor om stammen, inklusive undersidan ska fräsas bort. Utplacering av feromonfällor kan göras efter tillstånd från markägaren. Fällor sätts alltid minst 150 meter från granskog som är grövre än 15 cm i brösthöjd och ska tömmas 8 gånger per säsong, med en högre frekvens under perioden för svärmning. Uppsikt ska hållas över eventuell uppkomst av nya angrepp invid fällorna och vid sådan upptäckt ska fällorna omgående tas bort.

Eventuell uppkomst av angrepp från andra skadegörare utöver granbarkborre, ska övervakas i samband med övrig tillsyn av naturreseptatet.

Invasiva arter

Inom reseptatet ska sådana arter som betraktas som invasiva främmande arter i möjligaste mån hållas efter som en del av reseptatsförvaltningen. I första hand genom att hindra förekomsten helt och i andra hand genom att förhindra så att de sprider sig inom eller till angränsande områden. Främmande arter är djur, växter och svampar som naturligt inte funnits i landet, utan som tagits sig hit med hjälp av människan. Vissa av dem har lyckats sprida sig vidare ut i naturen och påverkar förekomsten av de naturligt förekommande arterna negativt genom att t ex. konkurrera ut dem. Sådana arter betraktas då som invasiva främmande arter. Dessa kan skada den biologiska mångfalden och ekosystemen samt ha negativa effekter på jord- och skogsbruk och andra ekosystemtjänster.

Forn- och kulturlämningar

Vid skötselåtgärder ska forn- och kulturlämningar särskilt beaktas. Røjning, gallring och avverkning kräver inte tillstånd enligt kulturmiljölagen, under förutsättning att den sker på ett sådant sätt att lämningarna inte skadas eller förändras. Det innebär till exempel att:

- Eventuell kørning med skogsmaskin ska ske på tjälad mark eller under sådana väderförhållanden så att markskador inte uppstår.
- Enskilda lämningar får inte köras över eller belamras med ris.
- Träd skall fällas ut från lämningen för att undvika släpskador.
- Forn- och kulturlämningar ska grovrensas på kvistar och annat skogsavfall.
- Om tidigare okända fornlämningar och/eller fornfynd påträffas ska dessa omgående anmälas till länsstyrelsen.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturresevatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

- 1: Öppna mossar och kärr
- 2: Skogbevuxen myr och sumpskog
- 3: Barnaturskog
- 4: Skyddszon

För karta över skötselområden och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Skötselområde 1: Öppna mossar och kärr (ca 11 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av mer eller mindre öppna kärrdelar, som är naturtypsklassade som Öppen myr (7140). Ett glest trädsikt finns och utgörs av lågvuxna tallar och en del al. På de öppnare partierna är det rika inslaget av kallgräs framträdande. I övrigt dominerar tråd- och dystarr, och silesår finns också i mängder i vitmossan. Stora partier utgörs av rejält blöta lagg- och källområden där de utanföriggande gungflypartierna sviktar kraftigt. I den helt öppna delen växer några bestånd av myggblomster. I de norra delarna märks en viss kalkpåverkan, bland annat genom förekomst av näbbstarr. Än så länge är igenväxningen inte stor, men skulle den bli kraftigare i framtiden riskerar naturvärden knutna till den öppna karaktären att gå förlorade.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bibehålla och utveckla naturvärden knutna till öppen myr med bland annat en karaktäristisk flora. Området ska fortsätta hållas öppet genom röjningar och slåtter samt ha en opåverkad hydrologi.

Skötselåtgärder

Röjning kan vid behov utföras för att hindra igenväxning. Återkommande slåtter av botaniskt värdefulla delar.

Skötselområde 2: Skogbevuxen myr och sumpskog (ca 10 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs dels av de skogbevuxna delarna av Kokärret som finns norr och söder om den öppna myren, dels av sumpskogar norr och väster om myren. Skötselområdet berörs av naturtyperna Taiga (9010, 9006) och Skogbevuxen myr (91D0).

I söder finns en svagt välvd, tallbevuxen mosse med skvattram. Även odon och hjortron finns i fältsiktet. Tallen är relativt lågvuxen och en hel del inslag av död ved finns. En del av den döda veden utgörs av stående tall som förefaller ha dränkts.

I norr övergår den skogbevuxna delen gradvis i ca 100-årig blandsumpskog som pekats ut av Skogsstyrelsen som nyckelbiotop. Tall och gran dominerar, men det finns också inslag av björk och al. Fältsiktet består främst av starr och fräken, bottensiktet av vitmossor. Död ved finns sparsamt i form av torrträd, högstubbar och lågor.

Sumpskogen i väst ligger i en svacka i terrängen med översilande markvatten och utgör en registrerad nyckelbiotop. I trädskiktet dominerar ca 100-årig gran med inslag av al och björk. Granbeståndet här är drabbat av granbarkborre. I buskskiktet finns enstaka viden och fältskiktet är av starr-fräkentyp. Här har man inom nyckelbiotopsinventeringen funnit hållav på en gammal alsockel.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bibehålla och utveckla naturvärden knutna till skogbevuxen myr och sumpskog, med bland annat en kontinuitet av gamla träd och död ved och karaktäristiska arter knutna till dessa strukturer. Hela området ska ha ostörd hydrologi liksom en hög och jämn luftfuktighet. Boträd för risbobyggande rovfåglar ska erbjudas.

Skötselåtgärder

Skötselområdet lämnas i huvudsak till att utvecklas genom intern dynamik. Frihuggning av boträd eller potentiella boträd för risbobyggande rovfåglar kan vid behov utföras. För att värna de kontinuitetsberoende värdena ska åtgärder för att begränsa pågående angrepp från granbarkborre utföras, så som fällning och helbarkning av nyangripna granar och helbarkning av färska granvindfällan. Fällda träd lämnas kvar i naturreservatet.

Skötselområde 3: Barrnurskog (ca 1,6 ha)

Skötselområdet består av flera delområden: dels en långsmal udde i mossen som är naturtypsklassad som Taiga (9010) och dels ett par myrholmar i de centrala delarna av Kokärret.

Udden som går ut i mossen är bevuxen med ca 90-årig lingontallskog med inslag av gran och björk, men utan buskar. Ett sparsamt förråd av lågor finns.

På myrholmarna växer ca 130-årig barrskog, trädskiktet är olikåldrigt och domineras av tall med inslag av gran och glasbjörk samt med små alar i myrkanten. Buskskikt saknas och fältskiktet är av lingontyp och starr-fräkentyp. Död ved finns sparsamt i form av torrträd, högstubbar och lågor.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utgöras av gammal talldominerad skog med barrnurskogens strukturer, så som gamla träd, flerskiktning, luckighet och död ved. Boträd för risbobyggande rovfåglar ska erbjudas.

Skötselåtgärder

Skötselområdet lämnas i huvudsak till att utvecklas genom intern dynamik. Frihuggning av boträd eller potentiella boträd för risbobyggande rovfåglar kan vid behov utföras. För att värna de kontinuitetsberoende värdena ska åtgärder för att begränsa pågående angrepp från granbarkborre utföras, så som fällning och helbarkning av nyangripna granar och helbarkning av färska granvindfällan. Fällda träd lämnas kvar i naturreservatet.

Skötselområde 4: Skyddszone (ca 9 ha)

Skötselområdet utgörs av en skyddszone runt reservatet, denna berörs inte av naturtypsklassade ytor enligt Natura 2000 eller nyckelbiotoper. Skogsremsan runt reservatet

består av både gran- och tallskog, allt från bara några år gammal till ca 120 år. Där skogen domineras av gran är skogen drabbad av granbarkborreangrepp.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utgöra en funktionell skyddszon för den angränsande myren och sumpskogarna och säkerställa att deras fuktiga och stabila lokalklimat bibehålls. Skyddszonen ska utgöras av tall- och blandskog med en hög andel löv.

Skötselåtgärder

Skyddszonen kräver en aktiv skötsel för att gynna tall och öka lövandelen. Rönjningar för att gynna tall och löv utförs återkommande vid behov. Träd som nyangrips av granbarkborre, eller annan skadegörare som hotar skyddszonens funktion, ska åtgärdas genom t ex fällning och helbarkning. Även färskas vindfällen av gran helbarkas. Frihuggning av boträd eller potentiella boträd för risbobyggande rovfåglar kan vid behov utföras.

Friluftsliv

Beskrivning

En informationstavla ska sättas upp vid reservatsgränsen i sydöst. Inga andra anordningar för friluftslivet är planerade.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området och informationstavlan ska vara i gott skick. Information om naturreservatet ska även finnas i olika digitala medier.

Skötselåtgärder

Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser och uppsättning och underhåll av informationstavla. Framtagning, uppdatering och publicering av information om reservatet i lämpliga former, till exempel på internet eller i tryckt form.

Jakt

Jakt regleras inte i beslutet om naturreservat.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Skötselplanen kan också behöva omprövas av andra skäl, däribland följder av klimatförändringarna och andra framtida skadegörare som hotar naturreservatets värden.

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket genom att följa upp målindikatorer.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	Tidpunkt	Plats	Frekvens
Röjning av träd och buskar	2	Hindra igenväxning av öppen myr	Vid behov	Skötselområde 1	Återkommande vid behov
Slåtter	2	Gynna botaniska värden	Vid behov	Skötselområde 1	Regelbundet återkommande
Frihuggning av boträd eller potentiella boträd	2	Gynna risbobyggande rovfåglar	Vid behov	Hela reservatet	Återkommande vid behov
Röjning av gran	1	Förhindra att granen tränger undan tall och löv	Vid behov	Skötselområde 4	Återkommande vid behov, högst vart 10:e år
Bevakning av nya granbarkborreangrepp	1	Begränsa granbarkborreangrepp	Under svärmnings tid	Hela naturreservatet	Återkommande under svärmningstid
Fällning och helbarkning av träd som nyangrips av granbarkborre, helbarkning av färska vindfällan av gran.	1	Värna kontinuitetsberoende värden knutna till gran samt skyddszonens funktion	Lämplig tidpunkt m.a.p. granbarkborens livscykel	Hela reservatet	Vid behov
Uppsättning och underhåll av informationsskylt	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Se skötsel- och friluftlivskarta, bilaga 2.1	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Uppmärkning och underhåll av av gränsmarkeringar	1	Synliggöra reservatsgräns	Snarast, sedan vid behov	Reservatets gränser	Återkommande vid behov
Framtagning, uppdatering och publicering av information av reservatet	1	Ökad tillgänglighet	Uppdateras löpande	På Länsstyrelsens hemsida	Uppdateras löpande
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Uppföljning	Efter åtgärd	Hela reservatet	Efter åtgärd
Uppföljning av bevarandemål	1	Uppföljning		Hela reservatet	Vart 6/12:e år

Källförteckning

Artdatabanken-SLU. Uttag ur databasen Artportalen (www.artportalen.se) 2022-12-30

Artdatabanken. 2005 uppdat. 2012. *Artfaktablad för Phellodon niger, svart taggsvamp*.

Artdatabanken. 1984 uppdat. 1999 och 2010. *Artfaktablad för Menegazzia terebrata, hållav*

Artdatabanken. 2012. *Artfaktablad för Sarcodon squamosus, motaggsvamp*

Gärdenfors, U. (ed.) 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Digital utgåva. Kartblad 10G1f.

Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.

Lantmäteriet. 2023. *Uppdatering av fastighetsutredning för Kokärrets naturreservat*. D22855.

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. *Sörmlands natur, Naturvårdsplan*. Objekt nr. 83-20, Myrlandskap norr om Bie, klass III, högt värde och 83-20A Kokärret, klass II, mycket högt värde.

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1993. *Våtmarksinventeringen*. Objekt nr 8492, Kokärret. Klass 1 Mycket högt naturvärde

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2016. *Bevarandeplan för Kokärret (SE 0220327), Katrineholms kommun*. Dnr: 511-6657-2016.

2023-12-11

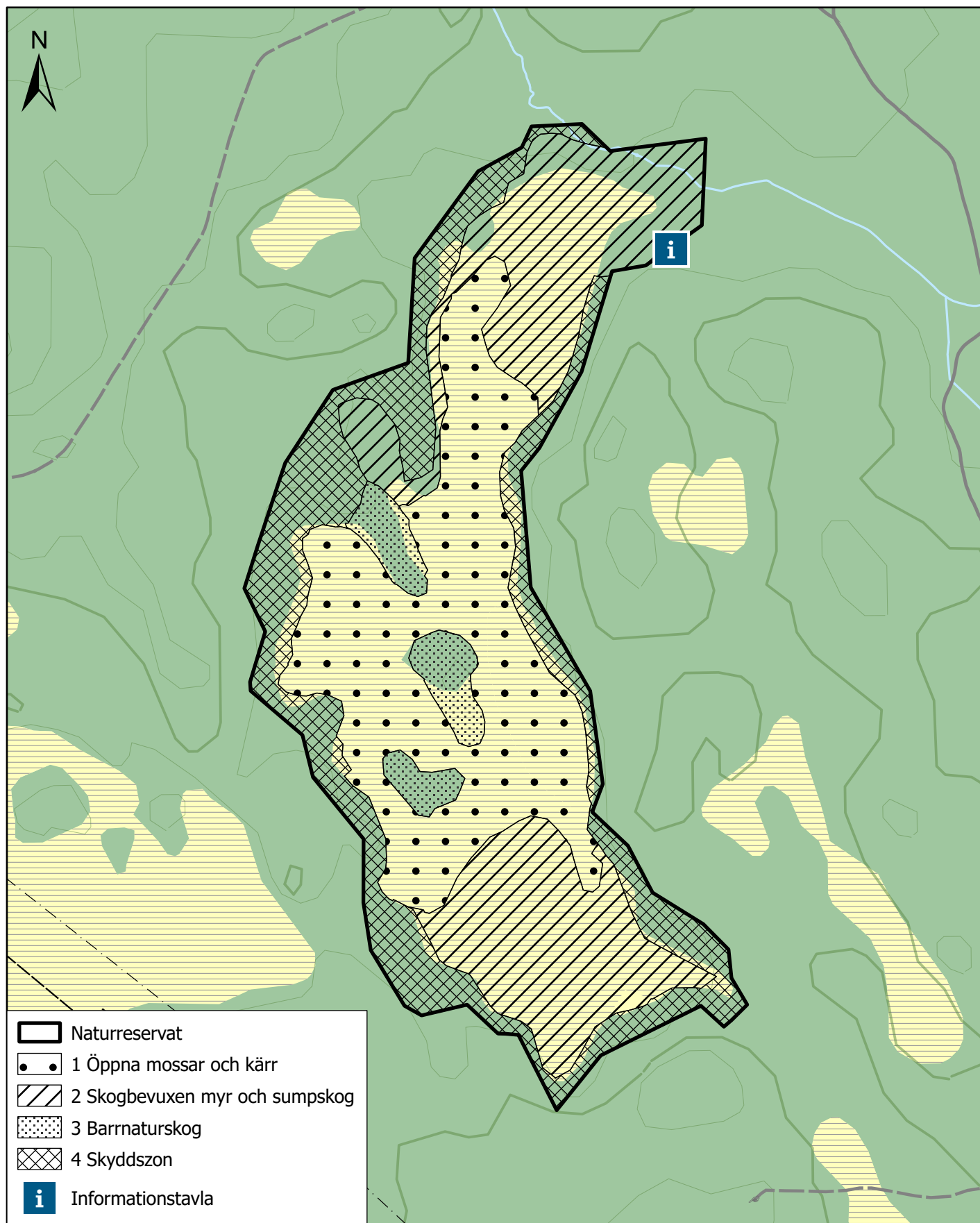
511-589-2023

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län.
Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige, Objekt i Södermanlands län. Rapport 5668.
Naturvårdsverket. 2013. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Rapport 6379.
Nitare, J. 2000. Signalarter: indikatorer på skyddsvärd skog: flora över kryptogamer. (1 uppl.)
Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.
Nordiska ministerrådet. 1977. *Naturgeografisk regionindelning av Norden*. NU-serien B 1977:34.
Rydberg, H. och Wanntorp, H-E. 2001. *Sörmlands flora*. Botaniska sällskapet i Stockholm.
Skogsstyrelsen. 2005. *Nyckelbiotopsinventeringen*. Objekt N 1566-2005, N 1791-2005, N 1790-2005,
N 1792-2005, N 1800-2005.
Skogsstyrelsen, 1999. *Sveriges sumpskogar, Resultat av sumpskogsinventeringen 1990-1998*.
Meddelande 3-1999. Skogsstyrelsens förlag Jönköping.
Skogsstyrelsen. 2020. *Ett urval av naturvårdsarter och andra indikatorarter*.
Sveriges Geologiska undersökning. 1986. *Jordartskartan*. Digital utgåva.
Sveriges Geologiska undersökning. 1985. *Berggrundskartan*.

Bilagor

2.1. Skötsel- och friluftslivskarta

Skötselplanekarta

0 125 250 m

Skala: 1:6 000 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen. Postadressen är: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Du kan även skicka in överklagandet via e-post till: sodermanland@lansstyrelsen.se.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Överklagandet ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarienummer.
- varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.
- hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange:

- namn, adress och telefonnummer.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till Miljödepartementet.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-223 40 00.